

1936. Vasile Blendea - Autoportret

VASILE BLENDEA (1895-1987) - PENTALOGII MONUMENTALE CONSACRATE RĂZBOIULUI DE ÎNTREGIRE NAȚIONALĂ

Dr. Cornel MĂRCULESCU'

Născut la 5 noiembrie 1895, în comuna Gureni-Peștișani, județul Gorj, Vasile Blendea a urmat, între anii 1903-1908, cursurile școlilor din satele învecinate, Borošteni și Frânțești, timp în care a fost inițiat în tainele desenului de fratele său mai mare, învățătorul Tanasie Blendea.

Pasiunea pentru desen a fost desăvârșită pe timpul când a ur-

mat cursurile gimnaziului „Tudor Vladimirescu” din Targu-Jiu între anii 1908-1913 și, ulterior, când a absolvit cursul superior al Școlii Normale din Turnu Severin (1913-1916).

După ce și-a îndeplinit stagiul militar în cadrul Regimentului Infanterie nr. 18 Gorj, este recrutat pentru Școala Militară din Botoșani și trimis ulterior pe front, sublocotenentul de rezervă Blendea Vasile a participat activ la luptele de la Mărăști, Valea Putnei, Valea Șușitei și Muncelu.

După terminarea Primului Război Mondial, devine student al Școlii de Arte Frumoase din București, unde se face remarcat și primește elogii din partea directorului școlii, pictorul George Demetrescu-Mirea. În paralel, Vasile Blendea urmează cursurile de sculptură cu Dimitrie Paciurea și de pictură monumentală cu Costin Petrescu, având la catedra de desen pe Frederich Storck. Sub îndrumarea lui Dimitrie Paciurea realizează lucrarea „Făt-Frumos”, distinsă la expoziția absolvenților cu Premiul „Horia Boamba” al Sindicatului Artelor Frumoase.

A participat la saloanele oficiale la București și la „Salon des artistes francais” din Franța, unde, în 1924, îl întâlnește la Paris pe Constantin Brâncuși. Ulterior, în toamna anului 1927, a obținut prin concurs o bursă de studii la Școala română de la Fontenay-aux-Roses, unde Vasile Blendea participă cu succes la „Salon des artistes français”.

Pe timpul bursei, revistele „Les artistes d'aujourd'hui” și „Revue Moderne” îi reproduc lui Vasile Blendea sculpturile expuse, iar pentru decorarea școlii, artistul concepe și execută în frescă o amplă compoziție, remarcată de Nicolae Iorga. Nu întâmplător, după realizarea acestei creații, la sugestia marelui istoric Nicolae Iorga și cu girul Academiei Române, marele artist ajunge în Austria, Germania și Elveția cu scopul de a copia portretele voievozilor români care se aflau în diferite muzee și colecții de artă din țările respective, în special cele reprezentându-i pe Vlad Țepeș și Ștefan cel Mare. Astfel, Vasile Blendea reușește să copieze pictura lui Vlad Țepeș aflată în castelul Ambras – Tirol, precum și textele și ornamentele „Evangheliarului” lui Ștefan cel Mare.

Între anii 1930 și 1952 a funcționat ca profesor de desen la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” și la alte școli de prestigiu din Târgoviște.

Ca pictor, Vasile Blendea dă dovadă de o intensă sensibilitate și rafinament artistic, făcând din dragostea sa pentru natură un adevărat ideal. Cităm numai câteva din pânzele sale care l-au legat definitiv de Târgoviște: „Poarta Seimenilor” (1932), „Clopotnița de la Curtea Domnească” (1933 și 1937), „Târgoviște sub zăpadă” (1937) „Strada Dr. Marinou” (1946), „Biserica Sf. Ionică” (1945), „Intrare la Curtea Domnească” (1949), dar și natură moartă cum ar fi: „Raci” (1947) „Mere și vase” (1953) sau personaje făcând parte din *lumea de sub lume*, un tăietor de lemne, căruțași înghețați de frig, un cerșetor, un orfan, găzari din Pierșinari, un lăutar și multe alte personaje umile care apar obsesiv și în grafica lui Vasile Blendea: „Ion cu coșnița”, „La moară” (1947), „Moș Bratu” (1961).

Dintre creațiile lui Vasile Blendea, care surprind o întreagă pleiadă de eroi ai istoriei și culturii naționale, amintim aici: Nicolae Bălcescu (1950), Matei Basarab, (1956), Aurel Vlaicu (1960), Ion Neculce (1963), Ion Al. Brătescu-Voinești (1965), Vlad Țepeș (1966), Meșterul Manole (1971), Nicolae Iorga (1973).

În același timp, Vasile Blendea este creatorul unui bust din bronz al lui Ienăchiță Văcărescu (instalat în fața liceului), cel al colonelului Dumitru Băltăreț aflat pe Monumentul Eroilor din Cazarma de la Teiș al Regimentului 22 Infanterie, precum și bustul din bronz al lui Vasile Cârlova, aflat în fața Centrului de Creație Populară Târgoviște, cunoscut și ca Școala Populară de Artă (clădirea fostei Școli Primare nr. 1, cea mai veche din cetatea de scaun a Țării Românești), și cel al lui Alexandru Brătescu-Voinești, aflat în curtea Școlii nr. 2 din Târgoviște, care poartă numele scriitorului.

Una dintre creațiile de suflet ale marelui artist Vasile Blendea o reprezintă statuia ecvestră a regelui Ferdinand Întregitorul, a cărei poveste o descrie plastic însuși artistul: *...întors de pe frontul din Moldova, unde fusesem mobilizat în timpul Primului Război Mondial, pe amurg, aflându-mă la marginea unei păduri, l-am zărit pe suveranul, care călare și foarte îngândurat, trecea în inspecție în apropierea liniei frontului.* De asemenea, și-a adus contribuția ca restaurator de picturi bisericești la Târgoviște, Valea Voievozilor,

Brănești, Doicești și Potlogi, cum a fost și cazul Bisericii Târgului din Târgoviște, unde turla de deasupra naosului, prăbușită la cutremurul din 1940, a fost refăcută și pictată în stil tradițional.

Astăzi, atelierul lui Vasile Blendea este găzduit de casa monument de arhitectură „Angela Georgescu”, situată pe strada poet Grigore Alexandrescu, acolo unde funcționează Muzeul „Vasile Blendea”, în muzeu găsim-se cea mai mare parte dintre creațiile lui Vasile Blendea, uleiuri, grafică și sculptură. Clădirea este un monument de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, ridicat pe beciuri mai vechi din secolul al XVII-lea, fiind o locuință veche ce prezintă pridvor închis cu geamlâc, care l-a găzduit pentru scurt timp și pe Alexandru Vlahuță. Împreună cu soția sa Emilia, artistul Vasile Blendea își doarme somnul de veci în cimitirul mănăstirii de la Viforâta, județul Dâmbovița.

Monumentele eroilor din comuna Râzvad, județul Dâmbovița intitulate sugestiv „Jertfa” și „Despărțirea”, împreună cu cele de la Voinești („Omagiul eroului”), din Ocnița („Paza Țării”) și de la Valea Lungă – Cricov („Tatăl și fiul”), au fost realizate de sculptorul Vasile Blendea sub forma unui ansamblu de cinci lucrări monumentale legate între ele sub forma unei povestiri istorice. Deși realizate izolat ele au fost gândite într-o viziune unitară, întemeiată pe de o parte pe sensul istoric al patriotismului, iar pe de altă parte pe experiențele statuarei tradiționale. Artistul Vasile Blendea a evitat cu mare grijă gesturile largi, discursive, îndreptându-și atenția către tensiunile interioare, către încărcătura spirituală pe care a dorit-o cât mai bogată și mai convingător expresivă prin intermediul mișcării formelor. Construcția monumentelor este deosebit de riguroasă și robustă, vădind capacitatea lui Vasile Blendea de a transmite formelor sculpturale o sesizantă forță spațială, artistul recurgând și la elemente de port popular și asociind grupurilor statuare reliefuri care ilustrează momente din luptele de la Mărășești sau din trecerea trupelor române peste Munții Carpați. Modelate în lut și ulterior turnate în bronz, lucrările amintesc artistului de zilele din vreme de război pe care le-a trăit la Mărăști, Șușița și Muncel.

Lucrările realizate de Vasile Blendea între anii 1932 și 1937 sunt considerate monumente memoriale și reprezintă o pagină importantă a sculpturii românești din perioada interbelică, și totodată, cel mai reprezentativ grup de opere dedicate de un artist Războiului de Reîntregire Națională.

1917. Vasile Blendea (în centru) cu doi aliați, un francez și un rus

Monumentul eroilor din Răzvadul de Jos a fost construit din bugetul comunal, postamentul de ciment proiectat de Vasile Blendea într-o viziune arhitecturală a proporțiilor, cu stilizări adecvate, distruse de placarea cu marmură. Grupul statuar (2,45x1,50) și placa basorelief sunt opera marelui sculptor Vasile Blendea. Sculptura reprezintă un grup surprins într-un moment emoțional unic, reîntregirea familiei, reîntregirea neamului, scoasă în relief de patina timpului printr-o nuanță verde-gri, dau o notă de sobrietate și monumentalitate. Propriu-zis, sculptura reprezintă un soldat ce ține în brațe viitorul națiunii române – copilul, iar alături se află țărancă-nevăastă, iubitoare și sprijin de nădejde, îmbrăcată în costum național, iar jos, se regăsește câinele, care reprezintă fidelitatea, dar și gospodăria țărănească. Basorelieful este o scenă de luptă inspirată din celebrele reprezentări ale pictorului din Războiul de Independență de la 1877, Nicolae Grigorescu. Grupul statuar a fost turnat la „Arta Română. Siliștea. București”. În partea din față a monumentului scrie: *Slavă eroilor căzuți pe câmpul de luptă, pentru patrie!*

Inițial, pe lateralele monumentului au fost trecuți toți eroii căzuți

în Războiul pentru Întregirea Neamului: Soare Ion, Băleanu Ghe. Ion, Săvoiu Anton, Marica Ion, Anghelina Ion, Badea Ion, Băleanu Andrei, Vișan Dumitru, Anuța Petre, Duță P. Marin, Tănase Ghe. Anghel, Soare D. Constantin, Enache Anton, Marinescu Ștefan, Nică Spirea, Bălașa Ion, Băleanu Sterea, Nedelcu Vasile, Tecșan Vasile – maior, Mihăilescu S. Ion – soldat, Vișan St. Ion, Miu Șt. Gheorghe, Dragomir T. Alexandru, Dima Ghe. Ion, Cristea I. Gheorghe, Ciulei T. Spirea, Vidroiu Petre, Toma C. Pârveu – caporal, Soare Ghe. Marin, Tudor Dumitru, Geantă Petre, Băleanu Spirea, Bucura Ghe. Marin, Vidroiu Dumitru, Marin Mihai, Gropescu Isaia (aflat pe frontonul Mausoleului de la Mărășești), Păsărică Petre, Băleanu Marin, Dinițoiu Constantin, Rotaru Dumitru, Bucur Ene, Nae Drăgoi, Tichie Dumitru, Ion S. Nedelcu – plt. maj., Enache Nicolae – plt. maj., Neagoe S. Vișan – plt. maj., Toader Alexandru – plt. maj., Nedelcu Vasile-soldat Reg. 22 Infanterie, Tecșan Marin, Tănase N. Anghel, Gropescu Dumitru, Florea T.G. Constantin, Iacobescu Ion, Constantin Tudoroiu, Pătrașcu D. Nicolae, Nedelcu D. Grigore, Radu Ghe. Toma, Vișan Ghe. Marin, Păcurețu Ghe. Dumitru, Anghelina A. Marin, Cârнару D. Ion, Nedelcu Ion, Bica Nicolae, Anghelache Șt. Marin, Dragomir. D Gheorghe, Vlad Constantin, Ștefănică D. Gheorghe, Păcurețu Dumitru, Scurtescu D. Ion, Tomescu Toma, Veringioiu Nicolae, Burlan Spirea, Marcu Ion, Bârligea Nicolae, Balica Constantin, Manea Vasile, Apostol Dumitru, Nicolae Zamfir, Băleanu Nicolae, Tudor Dumitru, Diaconescu Gheorghe, Vișan Titu, Duță Marin, Bârligea Gheorghe, Grigorescu Aurel, Serdaru Gheorghe, Drăguțoiu Vasile, Gropescu Șerban, Dinu Gheorghe, Vidroiu Spiridon, Vașcu Petre, sergenții: Drăgănescu Dumitru, Mihăescu Ion, Săvoiu D. Ion, Tănase Ghe. Gheorghe, Tănase Ghe. Marin, Tecșan P. Petre, Tichie D. Constantin.

Monumentul eroilor din Răzvadul de Sus a fost ridicat în 1933, sculptura și postamentul fiind concepute tot de Vasile Blendea, care înfățișează momentul dramatic al sacrificiului soldatului român în Războiul de Întregire, cu consecințe tragice asupra familiei, exprimat de soldatul răpus de gloanțe, căzut în brațele femeii, țărancă româncă, nevastă, mamă, soră. Momentul este sublimat prin gesticația demnă, încărcată de un patetism înălțător și de mândrie națională. Pe soclu a fost realizat un basorelief, o compoziție care reprezintă un moment fierbinte, încrâncenat, unde soldatul din Răzvad și-a dat viața pentru țară.

CULTUL EROILOR LA ROMÂNI

Grupul statuar este realizat la turnătoria „Arta Română Colentina M.S. București”. Pe partea opusă și pe laterală, se află înscriși eroii căzuți pe câmpul de luptă în Primul și al Doilea Război Mondial: Plt. maj. Ionescu Nicolae, Anton Constantin, sergent Mertic Anton, caporal Mihai I. Dumitru, Zamfira Andrei, Ilie I. Nicolae, Sârbu Ghe. Nicolae, Roman Dragomir, Vasilescu Constantin, Drăgan Petre, soldat Bădău I. Aurelian, Radu Gheorghe, Merduș Marin, Dobre Ion, Militaru Toma, Nițescu C. Vasile, Chiriță Ion, TârleaStelian, Bărăgău Dumitru, sergent Nițescu V. Traian, Cojocarul I. Ion, caporal Mihălăchioiu Dumitru, Georgescu Vasile, soldat Vișan R. Dumitru, Negoii I. Cristache, Mina C. Constantin, Florescu N. Nicolae, Mocănoiu I. Ion, soldat frunțaș Sârbu T. Ion, sublocotenent Luca T. Ion, soldat Dumitrache C. Andrei, Militaru T. Marin, Diaconescu Stelian, Vasile I. Gheorghe, Brânzoi Cristache, plutonier Mina N. Ion, sergent Mihălăchioiu P. Dumitru, Bărăgan N. Ion, Popescu V. Aurică, caporal Merduș S. Nicolae, Matei T. Constantin, Mihălăchioiu T. Gheorghe, soldat Duță P. Gheorghe, Mocănoiu I. Nicolae, Poponete N. Constantin, Mocanu C. Gheorghe, plutonier Mușeteanu F. Ion, sergent Mihai D. Ion, Apostol A. Stelian, Vasilescu I. Stelian.

Monumentul eroilor căzuți între 1916-1918 din Ocnița este construit din beton și statuia din bronz, construit în anul 1939 pe o suprafață de 100 mp, pe un teren cedat de școală din terenul său și care a costat 130.000 de lei. Din chestionarul averilor publice pe anul 1940 și a proceselor verbale încheiate cu Ocolul Silvic și cu societățile petroliere din zonă aflăm detalii importante privind construirea monumentului, fazele exercițiului financiar, etapele construcției și pregătirea dezvelirea monumentului: *Intrându-se în ordinea de zi, domnul primar expune Consiliului că potrivit nevoilor absolute pentru terminarea monumentului Eroilor din această comună care pe lângă ajutorul bănesc benevol dat de locuitorii comunei și de către Primărie mai este nevoie pentru achitarea definitivă a monumentului de suma de 62.300 lei și pentru aceasta în înțelegere cu Căminul Cultural local, urmează ca Primăria să subvenționeze cu suma de 55.000 lei, restul de lei 12.700 până la 130.000 lei costul total al monumentului să se strângă de la locuitori astfel că statuia de bronz și basorelieful să fie instalate pe soclul de beton care este deja ridicat și numele eroilor înscrise pe soclu.*

Intitulat sugestiv „Paza Țării”, pe Monumental Eroilor de la Ocnița stă scris cu litere aurii pentru eternitate: „SLAVĂ EROILOR DIN OCNIȚA CĂZUȚI LA DATORIE PENTRU PATRIE. RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ 1877-1878. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL 1916-1918. AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL 1941-1945. NEAMUL DEVINE ETERN PRIN CULTUL EROILOR. NICOLAE IORGA”.

Monumentul eroilor de la Valea Lungă - Cricov Monumentul eroilor căzuți în războaiele de la 1877, 1913 și 1916-1918 din satul Valea Lungă – Cricov, județul Dâmbovița a fost construit din piatră, marmură și bronz, susținut de o platformă cu mai multe trepte, de formă pătrată, fiind ridicat prin stăruința preotului Policarp Popescu și inaugurat la 1 mai 1938.

Monumentul reprezintă doi soldați români, unul căzut într-o parte, simbolizând jertfa adusă gliei strămoșești și unul în picioare, victorios, cu pușca într-o mână și o torță în cealaltă mână. Pe cele două plăci de marmură cu dimensiunile de 120x40 cm, aflate pe fațada monumentului, sunt săpate numele eroilor căzuți în cele trei războaie. Între cele două plăci de marmură se găsește o placă de bronz de 59x44 cm reprezentând stema țării încadrată de doi în-

Mormântul lui Vasile Blendea din Cimitirul Viforâta

geri, sub care este inscripționat: „ROMÂNIA ÎN VECI UNITĂ” - V. Blendea 1938. Fabrica G. Stratima, N. Deciulescu.

Deasupra plăcii de bronz se află o altă placă de marmură cu dimensiunile de 59x20 cm, având inscripția: „EROILOR NOȘTRI MORȚI PENTRU PATRIE ÎN RĂZBOAIELE DE LA 1877-1913 ȘI 1916-1918”. Sub plăcile de marmură se află o placă de bronz în formă de cruce, reprezentând laurii. Postamentul lateral, spre școala veche are două plăci, una de marmură cu dimensiunile de 65x39 cm, având inscripția: „Voi umbre mari/ Pe care vă slăvim/ Voi ce-ați păstrat/ Pământul cu ne-voi/ În ziua-aceasta/ Sfântă ne-amintim/ Și suntem toți/ Alături de voi” și una de bronz de 59x45 cm, reprezentând scene de luptă.

Postamentul lateral, spre școala nouă este reprezentat de o placă de marmură cu dimensiunea de 65x39 cm, cu inscripția: „Ostaș! Soldat necunoscut!/ Ce nume-ar fi să te slăvească!/ Tu te-ai luptat și ai căzut/ Acolo unde te-ai născut/ Pe sfânta brazdă părintească” și o placă de bronz reprezentând plecarea soldaților români pe front și despărțirea de cei dragi, cu dimensiunea de 60x45 cm.

Monumentul eroilor din Voinești se află situat în fața școlii având o înălțime de 5 metri și o lățime de 4,3 metri. Monumentul este amplasat pe un postament de ciment și a fost construit în anul 1934 din bugetul local al Primăriei comunei Voinești. Acesta cuprinde în partea superioară o femeie și un copil din bronz, iar pe cele patru laturi câte o

placă din bronz cu tablouri din Războiul din 1916-1918. Pe partea dinspre nord sunt trecute numele eroilor din comuna Voinești, căzuți în războiul pentru întregirea națională.

Bibliografie

Arhivele Naționale Istorice Centrale, Direcția Județeană Dâmbovița: fond Primăria comunei Răzvad; fond Primăria comunei Ocnița; fond Primăria Comunei Voinești - Monumente Istorice.

Vasile Florea, *Vasile Blendea (1895-1988)*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002.

George Toma Veseliu, *Monografia comunei Ocnița. Ocnița - Scaun Domnesc*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2007.

George Toma Veseliu, *Monografia comunei Răzvad. Răzvad - Vatră Voievodală*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2012.

VASILE BLENDEA (1895-1987) - MONUMENTS DEDICATED TO THE FIRST WORLD WAR

Vasile Blendea is one of the participants at the First World War. In the memory of those who fought in order to defend our country Vasile Blendea realized monuments. The article contains information regarding them.

Keywords: Vasile Blendea, monument, hero, sculptor, First World War

NOTĂ

1 Profesor la Școala Gimnazială „Dora Dalles” din Bucșani, județul Dâmbovița.